
MEDALII AUSTRIECE AFLATE ÎN PATRIMONIUL MUZEULUI DE ISTORIE SIGHIȘOARA

Mircea Radu Iacob

Medalia în sens de suvenir, este de obicei monetiformă, comemorând un individ sau un eveniment, dar neavând destinația de circulație la fel ca o monedă și neîmpărțind cu moneda caracterul ei legal, este în mod evident de factură modernă.

Pentru a înțelege mai bine definiția cuvântului medalie, vom încerca să arătăm, de unde provine acest cuvânt și sensurile care le-a avut. În Latina Vulgară *medalia*, *medalea* sau *medalla* era folosită în două sensuri: primul sens care indică cea mai mică monedă în circulație, în sens spiritual obolul, jumătate dintr-un dinar; cel de-al doilea sens indică vechi monede care nu mai erau în circulație. Din această limbă provine cuvântul italian *medaglia*, care a fost de asemenea folosit în cel de-al doilea sens aplicat vechilor monede, care au devenit obiecte pentru colecționarii interesați.

Când obiceiul de a colecționa vechi monede se răspândește din Italia în Franța, cuvântul *médaille* intră în limba franceză, cel mai vechi scris cunoscut datează de la sfârșitul secolului al XV-lea. Înțelesul cuvântului *médaille* a persistat pentru câteva secole, și a fost folosit de către scriitori numismați francezi pentru a desemna monedele grecești și romane.

Când în Italia ideea de a face piese comemorative după stilul monedelor romane și „medalioane” a fost concepută, aproximativ la jumătatea secolului al XV-lea, și medalia în sens modern a fost creată, *medaglia* a luat un nou înțeles, și într-o perioadă mai târzie, când medalia a devenit cunoscută în Franța, *médaille*, de unde derivă cuvântul medalie, asumându-și de asemenea cel de-al doilea sens. De la originea cuvântului și absența medaliei printre monumentele numismatice din Evul Mediu, se pare că medalia a fost inventată în perioada modernă.¹

Aceste definiții explică medalia, ca o bucată de metal ale cărei funcții sunt pur comemorative și nu posedă o valoare legală, care să-i dea posibilitatea de circulație ca și o monedă, într-o achitare a unor contracte. Medalia modernă este complet independentă, față de standardele existente pentru moneda modernă în sensul de amestec de metal și greutate.

Medalia de aur și de argint, este cel puțin în Austria mai fină decât moneda de aur și de argint, iar așa numita medalie de bronz ca și moneda mică realizată din cupru, este obținută prin metode chimice dându-i-se un aspect ca de bronz.²

Toate autoritățile numismatice au căzut de acord, că seriile de monede grecești așa numitele „medalioane” ale Siracuzei, dodecadrahmele ale lui Ptolemeu din Egipt și bucățile de aur de douăzeci de stateri ale lui Eucratid al Bactriei, sunt simple denominări mari, multipli ale drahmelor și staterilor. Datorită valorii lor neobișnuit de mari, ele au fost cumva scoase din circulația obișnuită, și rămânând să posede doar un caracter comemorativ și o valoare artistică mare.³

¹ *Catalogue of the International Exhibition of Contemporary Medals*, The American Numismatic Society, New York 1911, p. ix.

² Alfred Lichtwark, *Die Wiedererweckung der Medaille*, Mit Abbildungen, Dresden, Verlag von Gerhard Kührtmann, 1897, p. 37.

³ *Catalogue of the International Exhibition of Contemporary Medals*, The American Numismatic Society, New York 1911, p. xx.

Dar când ele au fost bătute de monetăriile obișnuite, în calitate de circulație numerară, ele nu au avut pur și simplu personal și ocazional caracterul unei medalii. În producția de monede, abia se reușește intenția de a se crea o operă de artă. În manualele de istoria artei, se menține încă ideea că medalia a fost una dintre cele mai nobile și mai populare dintre cele două ramuri ale sculpturii, însă natura și semnificația ei nu a fost suficient de apreciată. Medalia în Germania ca și sculptura împărtășește, în secolul al XVIII-lea un tratament de indiferență și superficialitate.⁴

În Austria, medalia a fost pentru o perioadă mai lungă de timp mai apreciată decât în Germania și indiferent de modelul ales al francezilor, Alexander Scharff a reînnoit stilul medaliilor în această țară. Munca lui este extraordinar de vastă, dând o formă nouă medaliei și anume cea în relief.

El a folosit de asemenea și forma de plachetă mai mare, și forma mai mică și a mai introdus vechile forme de oval, și de diamant din nou. Chiar și după forma monedei de bronz perforată din China, sub formă de glumă a turnat o medalie. În competiția internațională, pentru producerea unei medalii, cu ocazia jubileului reginei Angliei el a terminat-o chiar a doua zi.⁵

Una dintre cele mai interesante medalii produse de el îl are ca model pe scriitorul elvețian Gottfried Keller, dar pictorul Arnold Böcklin a modelat partea din spate unde se află capul poetului, dându-i acetuia înfățișarea lui Orfeu.⁶

Făcând cunoștință cu modelul medaliei franceze moderne, în Germania gândurile s-au îndreptat spre o reînnoire a stilului medaliilor.⁷

La Berlin August Vogel produce mai multe medalii pentru împărat, dar și pentru oraș, printre acestea amintim: placheta centenară a Societății Academice Roiale de Științe din Berlin, jubileul Școlii Tehnice din Berlin, jubileul Academiei de Științe din Berlin și altele.

În Dresda se fac eforturi, pentru reînnoirea stilului medaliilor. La Munchen Professor Adolf Hildebrand realizează una dintre cele mai frumoase medalii moderne, cea dedicată lui Bismarck, iar în Nürnberg, s-a reorganizat stilul plachetelor care în secolul al XVI-lea aveau în principal doar rolul, de plăcuțe funerare și nu de medalii propriu-zise.

Statul Hamburg și-a păstrat tipul medaliei din antichitate, și anume: într-o parte capul suveranului ca formă a suveranității, iar pe cealaltă parte Zeița Hammonia protectoarea orașului, toate acestea încadrate de o coroană de flori.

De acum încolo aceasta va fi medalia orașului Hamburg: într-o parte figura primarului care își exercita funcția, iar pe cealaltă parte Zeița Hammonia protectoarea orașului.⁸

În anul 1849 a fost proiectată de către Duyffcke o medalie pentru a comemora a cincea aniversare a cuceririi Ritzbüttel-ului și al Cuxhavenului de către forțele armate austriece, prin debarcarea acestora în Hamburg.

În 1897, apare pentru prima dată o medalie de stat executată de Cezar Scharff

⁴ Alfred Lichtwark, *op. cit.*, p. 10.

⁵ *Ibidem*, p. 37.

⁶ *Ibidem*, p. 38.

⁷ *Ibidem*, p. 39.

⁸ *Ibidem*, p. 40.

pentru a-i premia pe columbofilii din stat.

Muzeul de Istorie Sighișoara deține, o bogată colecție de numismatică și medalistică. Noi vom prezenta mai jos șase medalii, care ne-au atras atenția prin frumusețea lor aparte.⁹

Österreichische Medaillen aus der Patrimonium der Geschichtemuseum aus Schässburg (Zusammenfassung)

Das Geschichtemuseum aus Schässburg besitzt eine reiche Sammlung von Münzen und Medaillen. In den nachfolgenden Zeilen präsentieren wir sechs Medaillen die unsere Aufmerksamkeit erregt haben, durch ihre aussergewöhnliche Schönheit.

Die erste Medaille wurde geprägt für das Gedenken an den österreichischen Feldmarschall Josef Radetzky, Graf von Radetz, welcher die kaiserliche Truppen in den Jahren 1848-1849 kommandiert hat, in den Italienfeldzug.

Die zweite Medaille wurde geprägt als Andenken an die Eröffnung der Suez-Kanal, in die Gegenwart des Kaisers Franz Josef I., im Jahr 1869.

Die dritte Medaille wurde geprägt für das Gedenken an den Feldmarschall Fürst Carl von Schwarzenberg, kommandierender General der verbündeten Armeen in den Kriegen von 1813-1814.

Die vierte Medaille wurde geprägt als Andenken an den Sieg der Österreicher über die Italiener in die Schlacht von Novara, von 23. März 1849.

Die fünfte Medaille wurde geprägt für das Gedenken an den Admiral Wilhelm von Tegetthoff, welcher den Sieg in eine Seeschlacht gegen die Dänen, bei Helgoland, am 9. Mai 1854, für die Österreicher errungen hat, sowie auch gegen die Italiener bei Lissa, am 20. Juli 1866.

Die sechste Medaille wurde geprägt als Andenken an die Kaiserin Maria Theresia.

Cuvinte cheie: medalie, Austria, Muzeul de Istorie, Sighișoara, Francisc Iosif I

Schlüsselworte: Medaillen, Österreich, Geschichte Museum, Schässburg, Franz Joseph I.

⁹ *Ibidem*, p. 41.

Fig. 1

Această medalie a fost realizată pentru a îl comemora pe generalul austriac Iosif Radetzky conte de Radetz care a condus armatele imperiale între anii 1848-1849 în campania din Italia.

Medalie Nr. Inv. 4682, Material: bronz; Greutate: 163,95 gr.; Diametru: 80,40 mm; Muchie: netedă.

Avers descriere: Efigia generalului austriac Radetzky orientată spre stânga, inscripție circulară în cehă și germană „FELDMARSCHALL GRAF RADECKÝ Z RADČE” (Mareșal conte Radetzky de Radetz), inscripție circulară scrisă mai mic în cehă și germană dedesubt „GEB. IN TREBNITZ IN BÖHMEN AM 2 NOV. 1766. GEST. IN MAILAND AM 5 JAN. 1858 · NARV TREBNICI V ČECHÁCH DNE 2 LISTOP. 1766. ZEMŘ. V MILANĚ DNE 5 LEDNA 1858” (Născut în Trebnitz în Boemia la 2 noiembrie 1766. mort la Milano în 5 ianuarie 1858), sub gât „SEIDAN F” (F de la fecit- făcută de)

Revers descriere: Monumentul generalului Radetzky din Praga care ține un steag în mână și este susținut pe un scut rotund de către șase soldați ai armatei austriece, inscripție circulară în cehă și germană „RADECKÝ – MONUMENT IN PRAG” (Monumentul Radetzky în Praga), o inscripție circulară scrisă mai mic dedesubt în cehă și germană dedesubt „ERRICHTET DURCH DEN KUNSTVEREIN FÜR BÖHMEN ENTHULLT AM 15 NOV. 1858 POSTAVEN JEDNOTOU KRASOUMNOU V ČECHÁCH ODHALEN DNE 15 LISTOP. 1858” (Realizată de Asociația artistică a Boemiei și inaugurată la 13 noiembrie 1859), inscripție în câmp stânga și dreapta în cehă și germană „DEN MITGLIEDERN DES KUNSTVEREINES FÜR BÖHMEN IM JAHRE 1859 ČLENŮM JEDNOTY KRASOUMNÉ V ČECHÁCH NA ROK 1859” (Membrilor asociației ar-

tistice a Boemiei în anul 1859), scris mai mic pe monument în germană „DEN FELD-MARSCHALL JOSEF GRAFEN RADETSKY V. RADETZ DEM FÜHRER D. TAPFERN K.K. ARMIE IN ITALIEN 1848-1849 DURCH DEN KUNSTVEREINS FÜR BÖHMEN IM JAHRE 1859” (Mareșal Iosif conte Radetzky de Radetz comandantul vitejilor soldați din Italia 1848-1849 realizată de către Asociația artistică în anul 1859), în exergă sub statuie scris mai mic în germană „PRAGE A. PITTNER IN WIEN” (Praga A(nton) Pittner în Viena)

Fig. 2

Această medalie a fost realizată pentru a comemora deschiderea Canalului de Suez în prezența împăratului Francisc Iosif I, în anul 1869.

Medalie Nr. Inv. 4683 Material: alamă; Greutate: 168,95 gr.; Diametru: 71,60 mm, Muchie: netedă.

Descriere Avers: Efigia împăratului Francisc Iosif I încoronat cu frunze de laur, legate cu o panglică, cerc interior din liniuțe oblice, inscripție circulară în latină „SCVS·IOSEPHVS·I·D(ei)·G(ratia)·AVSTRIAE·IMPERATOR·ET·HVNGARIAE·REX·APOST·”, sub gât „J(osef) TAUTENHAYN”

Descriere Revers: O egipteancă care are mâna dreaptă întinsă, iar în mâna stângă ține un papirus așezată pe un sfinx, în fundal o barcă cu pânze și trei piramide, în exergă inscripție în latină „ADVENTVUS AVGVSTI IN AEGYPTVM OB APERIVNDAM FOSSAM SVEZIANAM MDCCCLXIX”

Fig. 3

Această medalie a fost realizată pentru a îl comemora, pe mareșalul principe Carl de Schwarzenberg comandant de oști ale aliaților în războaiele din 1813-1814 împotriva lui Napoleon Bonaparte.

Medalie Nr. Inv. 4686 Material: alamă; Greutate: 119,76 gr.; Diametru: 63,84 mm, Muchie: netedă.

Descriere Avers: Bustul mareșalului principe Carl de Schwarzenberg, orientat spre dreapta, purtând o uniformă a armatei austriece, la gât poartă o medalie, inscripție circulară în germană „FELDMARSCHALL FÜRST CARL ZU SCHWARZENBERG” (mareșal principe Carl de Schwarzenberg) dedesubt „(osef) TAUTENHAYN”

Descriere Revers: Monumentul mareșalului principe Carl de Schwarzenberg din Viena, este călare pe un cal având în mâna dreaptă o sabie, cu mâna stângă ținând hățurile, purtând o manta lungă iar pe cap o pălărie cu boruri mari, inscripție circulară în germană „*DEM SIEGREICHEN HEERFÜHRER DER VERBUNDENEN IN DEN KRIEGEN VON 1813 UND 1814” (Gloriosului comandant de oști al aliaților în războaiele din 1813 și 1814), în exergă scris mai mic în germană „ERRICHTET VON KAISER FRANZ JOSEF I. 1867” (Realizată de împăratul Francisc Iosif I 1867).

Fig. 4

Această medalie a fost făcută pentru a o comemora pe predecesoarea împăratului Francisc Iosif I, împărăteasa Maria Tereza.

Medalie Nr. Inv. 4691 Material: alamă; Greutate: 127,47 gr.; Diametru: 64,45 mm, Muchie: netedă.

Descriere Avers: Bustul împărătesei Maria Tereza orientat spre dreapta, purtând o rochie, inscripție circulară în germană „DER KAISERIN KÖNIGIN MARIA THERESIA” (al împărătesei regine Maria Tereza”, sub bust „A.(nton) Scharff”.

Desriere Revers: Monumentul împărătesei Maria Tereza din Viena așezată pe un tron, având mâna dreaptă întinsă, dedesubt doi bărbați așezați pe un postament cu coloane, dedesubt sub arcadă doi bărbați, în fața lor un bărbat așezat pe un postament, înconjurat de doi bărbați călare pe cai pe postament, dedesubt lanțurile care blochează accesul intercalate de scări, inscripție circulară în germană „SEINER GROSSEN VORGÄNGERIN ERRICHTET VON FRANZ JOSEPH I.” (Dedicată mării predecesoare, realizată de Francisc Iosif I), în exergă scris mai mic în germană „ENTWURF AM 13. MAI 1888” (Dezvelită la 13 mai 1888).

Fig. 5

Această medalie a fost făcută pentru a îl comemora pe amiralul Wilhelm de Tegetthoff care a condus marina austriacă împotriva danezilor în bătălia de la Helgoland din 9 Mai 1864 și împotriva italienilor la Lissa din 20 Iulie 1866.

Medalie Nr. Inv. 4693, Material: alamă; Greutate: 125,67 gr.; Diametru: 62,50 mm, Muchie: netedă.

Descriere Avers: Bustul amiralului Wilhelm de Tegetthoff orientat spre dreapta, purtând un costum cu epoleți al marinei austriece, la gât poartă o medalie, inscripție circulară în germană „WILHELM VON TEGETTHOFF” (Wilhelm de Tegetthoff), sub bust „J(osef) TAUTENHAYN”.

Descriere Revers: Victoria călare pe un hippocamp pe valuri, purtând în mâna dreaptă cununa cu lauri iar în cea stângă o pană, în exergă inscripția „HELGOLAND 9.MAI 1864 LISSA 20. JULI 1866”.

Fig. 6

Această medalie a fost făcută pentru a comemora victoria austrieșilor în bătălia din 23 martie 1849 de la Novara.

Medalie Nr. Inv. 4696, Material: alamă; Greutate: 146,86 gr.; Diametru: 64,60 mm, Muchie: netedă.

Descriere Avers: Bustul împăratului Iosif Francisc I, orientat spre stânga, purtând o uniformă a armatei austriece, la gât purtând o medalie și în partea stângă lângă nasture având o medalie prinsă de uniformă, inscripție circulară în latină „FRANCISCVS · IOSEPHVS · I · AVSTRIAE · IMPERATOR”, sub bust „C. Lange F” (F de la fecit – făcut de)

Descriere Revers: Victoria într-un car tras de patru cai, în mâna dreaptă ține coroana de lauri, cu mâna stângă ține hățurile, carul calcă pe un steag înfășurat, inscripție circulară în latină „DE · SARDIS · AD · NOVARAM”, în exergă inscripția „DIE · XXIII · MARTII · MDCCCXLIX”

